Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

27 päivänä kesäkuuta 2017 *

Ennakkoratkaisupyyntö — Valtiontuki — SEUT 107 artiklan 1 kohta — Valtiontuen käsite — Yrityksen ja taloudellisen toiminnan käsitteet — Muut SEUT 107 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytykset — SEUT 108 artiklan 1 ja 3 kohta — Voimassa olevien tukien ja uusien tukien käsitteet — Espanjan kuningaskunnan ja Pyhän istuimen välillä 3.1.1979 tehty sopimus — Rakennus-, asennus- ja kunnostustöistä kannettava vero — Katolisen kirkon kiinteistöjen hyväksi sovellettava vapautus

Asiassa C-74/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 4 de Madrid (Madridin alueellinen hallintotuomioistuin nro 4, Espanja) on esittänyt 26.1.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 10.2.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania

vastaan

Ayuntamiento de Getafe,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti A. Tizzano, jaostojen puheenjohtajat M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, E. Juhász, M. Berger, A. Prechal, M. Vilaras ja E. Regan sekä tuomarit A. Rosas, A. Arabadjiev (esittelevä tuomari), M. Safjan, D. Šváby ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 10.1.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, edustajinaan M. Muñoz Pérez ja A. Fanjul Guerricaechevarría, abogados,

— Ayuntamiento de Getafe, edustajanaan L. López Díez, abogada,

— Espanjan hallitus, asiamiehinään M. A. Sampol Pucurull ja A. Rubio González,

— Euroopan komissio, asiamiehinään M. G. Luengo, P. Němečková ja F. Tomat,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

kuultuaan julkisasiamiehen 16.2.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 107 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania (Comunidad de Casa de Escuelas Pías de Getafe, PP. Escolapios) (Betanian maakunnan uskonnollisten koulujen yhteenliittymä (Getafen piaristiveljeskunnan uskonnollisten koulujen yhteisö), jäljempänä Congregación) ja toisaalta Ayuntamiento de Getafe (Getafen kunta, Espanja, jäljempänä kunta) ja joka koskee sitä, että kunta on hylännyt Congregaciónin vaatimuksen saada palautetuksi määrän, jonka se on suorittanut rakennus-, asennus- ja kunnostustöistä kannettavana verona (jäljempänä rakennusvero).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Kansainvälinen oikeus

3 Taloudellisista kysymyksistä Espanjan valtion ja Pyhän istuimen välillä 3.1.1979 tehdyn sopimuksen (jäljempänä 3.1.1979 tehty sopimus) IV artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Pyhällä istuimella, piispainkokouksella, hiippakunnilla, seurakunnilla, muilla alueellisilla yksiköillä, uskonnollisilla yhteenliittymillä ja veljeskunnilla sekä uskonnolle pyhitettyyn elämään tarkoitetuilla laitoksilla ja niiden omistamilla alueilla ja rakennuksilla on oikeus seuraaviin verovapautuksiin:

– –

B) täydellinen ja pysyvä vapautus kaikista tuloihin ja varallisuuteen kohdistuvista objekti- tai tuottoveroista.

Tätä vapautusta ei sovelleta taloudellisen toiminnan harjoittamisesta saatuihin tuloihin eikä kirkon varallisuudesta saatuihin tuloihin silloin, kun varallisuuden käyttöoikeus on luovutettu, eikä pääoman tuottoon eikä myöskään tuloihin, joista on maksettava lähdeverona kannettavaa tuloveroa.

– –”

4 Kyseisen sopimuksen VI artiklassa määrätään seuraavaa:

”Pyhä istuin ja Espanjan hallitus sitoutuvat ratkaisemaan tämän sopimuksen artiklojen tulkintaan ja soveltamiseen liittyvät epäselvyydet ja ongelmat yhteisymmärryksessä ja sopimukseen sisältyvät periaatteet huomioon ottaen.”

Espanjan oikeus

5 Rakennusvero on kunnallisvero, joka on otettu käyttöön paikallistalouden sääntelystä 28.12.1988 annetulla lailla 39/1988 (Ley 39/1988 reguladora de las Haciendas Locales; BOE nro 313, 30.12.1988, s. 36636). Pääasian tosiseikkojen ajankohtana kyseistä veroa säänneltiin paikallistalouden sääntelystä annetun lain koonnoksesta 5.3.2004 annetun kuninkaan asetuksen 2/2004 (Real Decreto Legislativo

2/2004, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales; BOE nro 59, 9.3.2004, s. 10284; jäljempänä paikallistalouden sääntelystä annetun lain koonnos) 100–103 §:llä.

6 Paikallistalouden sääntelystä annetun lain koonnoksen 100 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”[Rakennusvero] on välillinen vero, jonka osalta verotettava tapahtuma on se, että kunnan alueella suoritetaan rakennus-, asennus- ja kunnostustöitä, jotka edellyttävät rakennuslupaa, riippumatta siitä, onko tällainen lupa saatu, tai vastuuta koskevaa ilmoitusta taikka etukäteisilmoitusta, silloin, kun luvan antaminen tai valvonta kuuluu veron määräävän kunnallisviranomaisen toimivaltaan.”

7 Kyseisen koonnoksen 101 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tämän veron osalta verovelvollisia ovat luonnolliset henkilöt, oikeushenkilöt tai yksiköt – – jotka ovat rakennus-, asennus- tai kunnostustyön toimeksiantajia, riippumatta siitä, omistavatko kyseiset henkilöt tai yksiköt kiinteistön, jolla kyseiset työt tehdään.

Edellisessä momentissa tarkoitettuna rakennus-, asennus- tai kunnostustyön toimeksiantajana pidetään sitä, joka vastaa työn kuluista tai kustannuksista.”

8 Espanjan valtiovarainministeriö on täsmentänyt rakennus-, asennus- ja kunnostustöistä perittävän veron sisältymistä Espanjan valtion ja Pyhän istuimen välillä taloudellisista kysymyksistä 3.1.1979 tehdyn sopimuksen IV artiklan 1 kappaleen B kohdan soveltamisalaan koskevan kysymyksen selventämisestä 5.6.2001 annetun asetuksen (Orden por la que se aclara la inclusión del Impuesto sobre Construcciones, Instalaciones y Obras en la letra B) del apartado l del articulo IV del Acuerdo entre el Estado Español y la Santa Sede sobre Asuntos Económicos, de 3 de enero de 1979; BOE nro 144, 16.6.2001, s. 21427; jäljempänä 5.6.2001 annettu asetus) asetusosan ensimmäisessä kohdassa, että rakennusvero ”kuuluu 3.1.1979 tehdyn sopimuksen IV artiklan 1 kappaleen B kohdassa tarkoitettuihin objekti- tai tuottoveroihin”, ja asetusosan toisessa kohdassa, että ”Pyhään istuimeen, piispainkokoukseen, hiippakuntiin, seurakuntiin ja muihin alueellisiin yksiköihin, uskonnollisiin yhteenliittymiin ja veljeskuntiin sekä uskonnolle pyhitettyyn elämään tarkoitettuihin laitoksiin ja niiden omistamiin alueisiin ja rakennuksiin sovelletaan täydellistä ja pysyvää vapautusta [rakennusverosta]”.

9 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, kyseisessä asetuksessa on vahvistettu katolisen kirkon hyväksi täydellinen vapautus rakennusverosta sen omistamien kiinteistöjen osalta, riippumatta sen toiminnan luonteesta, johon kyseisiä rakennuksia käytetään.

10 Rakennus-, asennus- ja kunnostustöistä perittävän veron sisältymistä Espanjan valtion ja Pyhän istuimen välillä taloudellisista kysymyksistä 3.1.1979 tehdyn sopimuksen IV artiklan 1 kappaleen B kohdan soveltamisalaan koskevan kysymyksen selventämisestä 5.6.2001 annetun asetuksen muuttamisesta 15.10.2009 annetulla asetuksella EHA/2814/2009 (Orden EHA/2814/2009 por la que se modifica la Orden de 5 de junio de 2001, por la que se aclara la inclusión del Impuesto sobre Construcciones, Instalaciones y Obras en la letra B) del apartado 1 del artículo IV del Acuerdo entre el Estado Español y la Santa Sede sobre Asuntos Económicos, de 3 de enero de 1979; BOE nro 254, 21.10.2009, s. 88046; jäljempänä 15.10.2009 annettu asetus) on korvattu 5.6.2001 annetun asetuksen asetusosan toinen kohta seuraavalla säännöksellä:

”Pyhään istuimeen, piispainkokoukseen, hiippakuntiin, seurakuntiin ja muihin alueellisiin yksiköihin, uskonnollisiin yhteenliittymiin ja veljeskuntiin sekä uskonnolle pyhitettyyn elämään tarkoitettuihin laitoksiin ja niiden omistamiin alueisiin ja rakennuksiin sovelletaan täydellistä ja pysyvää vapautusta [rakennusverosta] kaikkien sellaisten kiinteistöjen osalta, jotka on vapautettu alueellisesta taajamamaksusta (nykyään kiinteistövero).”

11 Kuten ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämistä seikoista ilmenee, kyseisen muutoksen seurauksena katolisen kirkon hyväksi sovelletaan rakennusverosta vapautusta vain sellaisten kiinteistöjen osalta, jotka on tarkoitettu yksinomaan uskonnolliseen käyttöön.

12 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että 15.10.2009 annettu asetus kumottiin Audiencia Nacionalin (valtakunnallinen erikoistuomioistuin, Espanja) hallintoasiainjaoston 9.12.2013 antamalla tuomiolla ja että Tribunal Supremon (ylin tuomioistuin, Espanja) hallintoasiainjaosto pysytti kumoamisen 19.11.2014 antamallaan tuomiolla muun muassa sillä perusteella, että kyseisellä asetuksella kavennettiin 3.1.1979 tehdyn sopimuksen IV artiklan 1 kappaleen B kohdassa määrätyn vapautuksen soveltamisalaa.

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymys

13 Congregación on kirjattu Espanjan oikeusministeriön ylläpitämään uskonnollisten yhteisöjen rekisteriin ja siihen sovelletaan 3.1.1979 tehtyä sopimusta. Se omistaa Getafessa sijaitsevan rakennuskokonaisuuden, johon sisältyy ”La Inmaculada” -niminen koulu (jäljempänä La Inmaculada), jonka toimintaa Congregación harjoittaa.

14 Congregación haki 4.3.2011 lupaa kyseisen koulun juhlasalin sisältävän rakennuksen uudistamiseen ja laajentamiseen 450-paikkaiseksi muun muassa kokous-, kurssi- ja konferenssikäyttöä varten. Lupa myönnettiin 28.4.2011, ja Congregación maksoi rakennusverona 23 730,41 euroa.

15 Congregación teki myöhemmin kyseisen rahamäärän palauttamista koskevan hakemuksen, koska se katsoi olevansa 5.6.2001 annetun asetuksen, jolla pannaan täytäntöön 3.1.1979 tehdyn sopimuksen IV artiklan 1 kappaleen B kohta, nojalla vapautettu kyseisen veron maksamisesta.

16 Órgano de Gestión Tributaria (kunnan veroviranomainen) hylkäsi mainitun hakemuksen 6.11.2013 tekemällään päätöksellä, koska se katsoi, ettei mainittua vapautusta ollut sovellettava sen takia, että vapautusta haettiin katolisen kirkon uskonnon harjoittamiseen liittymättömää toimintaa varten.

17 Congregación riitauttaa kyseisen päätöksen, joka on pysytetty oikaisuvaatimuksen esittämisen jälkeen, ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa nostamassaan kanteessa, jossa se esittää, ettei rakennusverona maksettua summaa ollut maksettava, koska 3.1.1979 tehdyn sopimuksen IV artiklan 1 kappaleen B kohtaa on tulkittava siten, että se vapautetaan siinä kyseisestä verosta riippumatta siitä, mihin mainitun veron perusteena käytettyä kiinteistöä käytetään.

18 Kunta esittää vastaväitteenään, että 15.10.2009 annetun asetuksen mukaan vapautusta rakennusverosta sovelletaan yksinomaan kiinteistöihin, jotka on vapautettu kiinteistöverosta sillä perusteella, että ne on osoitettu katolisen kirkon uskonnolliseen käyttöön, ja että ellei tällaista rajoitusta tehtäisi, kyseinen vapautus saattaisi osoittautua yhteensopimattomaksi valtiontukia koskevien unionin oikeuden määräysten ja säännösten kanssa, kun otetaan huomioon se, kuinka huomattavaa taloudellista toimintaa (koulujen, sairaaloiden jne. toiminnan harjoittaminen) katolinen kirkko harjoittaa.

19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että vaikka kysymys katoliselle kirkolle rakennusverosta myönnetyn vapautuksen yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa ei koskaan ole ollut Espanjan tuomioistuinten käsiteltävänä, tämä kysymys on kylläkin esitetty Euroopan komissiolle, mutta komissio ei ole ottanut tältä osin lopullista kantaa. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tältä osin, ettei kyseinen vapautus rajoitu – toisin kuin komissio on sen mukaan katsonut – katoliselle kirkolle kuuluvia ja yksinomaan uskonnon harjoittamiseen liittyvään toimintaan tarkoitettuja kiinteistöjä koskeviin asennus-, kunnostus- ja rakennustöihin.

20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa myös 9.10.2014 annetun tuomion Ministerio de Defensa ja Navantia (C-522/13, EU:C:2014:2262) 19–23 kohtaan ja pohtii, voiko katolisen kirkon hyväksi sovellettu vapautus rakennusverosta, vaikka sen kiinteistön käyttötarkoitus, jota kyseinen toimenpide koskee, kuuluu katolisen kirkon harjoittaman taloudellisen toiminnan alaan, merkitä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

21 Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 4 de Madrid on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko katolisen kirkon vapauttaminen [rakennusverosta] SEUT 107 artiklan 1 kohdan vastaista, kun kyse on rakennus-, asennus- ja kunnostustöistä muuhun kuin yksinomaan uskonnon harjoittamiseen liittyvään taloudelliseen toimintaan tarkoitetuilla kiinteistöillä?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

22 Espanjan hallitus katsoo, ettei ennakkoratkaisupyyntöä voida ottaa tutkittavaksi. Espanjan hallitus väittää yhtäältä, että ennakkoratkaisukysymys on hypoteettinen, koska sillä ei luoda minkäänlaista yhteyttä pääasian tosiseikkoihin ja kohteeseen vaan pyritään saamaan yleisluonteinen neuvoa-antava lausunto, joka koskee sitä, miten katolisen kirkon hyväksi sovellettavaa vapautusta rakennusverosta on tarkasteltava suhteessa valtiontukia koskevaan järjestelmään.

23 Espanjan hallitus toteaa toiseksi, että ennakkoratkaisupyynnössä on vakavia puutteita siltä osin kuin on kyse sellaisten tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen kuvailusta, jotka ovat tarpeen, jotta unionin tuomioistuin voi antaa hyödyllisen vastauksen esitettyyn kysymykseen. Espanjan hallituksen mukaan ennakkoratkaisupyyntö ei sisällä minkäänlaista kuvausta Congregaciónin harjoittamasta toiminnasta ja erityisesti siitä toiminnasta, jota se harjoittaa kiinteistöllä, jota pääasiassa kyseessä oleva verovapautus koskee, eikä sen liiketaloudellisesta rakenteesta tai organisaatiosta. Espanjan hallitus esittää myös, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on lisäksi jättänyt ilmoittamatta täsmälliset syyt, joiden perusteella se on pitänyt ennakkoratkaisukysymyksen esittämistä tarpeellisena.

24 Tältä osin on syytä muistuttaa, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa käyttöön otetussa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos siis esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimella on lähtökohtaisesti velvollisuus vastata niihin (tuomio 21.12.2016, Vervloet ym., C-76/15, EU:C:2016:975, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

25 Tästä seuraa, että unionin oikeutta koskevilla kysymyksillä oletetaan olevan merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että unionin oikeuden tulkitsemisella, jota kansallinen tuomioistuin on pyytänyt, ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 21.12.2016, Vervloet ym., C-76/15, EU:C:2016:975, 57 kohta).

26 Viimeksi mainitun osalta on muistutettava, että jotta unionin oikeutta voitaisiin tulkita siten, että tulkinta olisi kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen, kansallisen tuomioistuimen on määritettävä esittämiinsä kysymyksiin liittyvät tosiseikat ja oikeudelliset seikat tai ainakin selostettava ne tosiseikkoja koskevat lähtökohdat, joihin nämä kysymykset perustuvat. Nämä edellytykset koskevat erityisesti kilpailualaa, jolle on luonteenomaista tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen monimutkaisuus (tuomio 21.11.2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, 20 kohta).

27 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on myös tärkeää, että kansallinen tuomioistuin ilmoittaa täsmällisesti ne syyt, joiden perusteella se pohtii unionin oikeuden tulkintaa ja pitää tarpeellisena ennakkoratkaisukysymysten esittämistä unionin tuomioistuimelle (tuomio 21.11.2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, 21 kohta).

28 Nyt käsiteltävässä asiassa on ensiksi todettava, että ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa on noussut esille muun muassa kysymys siitä, onko SEUT 107 artikla esteenä sille, että Congregacióniin voitaisiin soveltaa pääasiassa kyseessä olevaa verovapautusta 5.6.2001 annetun asetuksen – jolla pannaan täytäntöön 3.1.1979 tehdyn sopimuksen IV artiklan 1 kappaleen B kohta – nojalla.

29 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että jotta se voi ratkaista käsiteltäväkseen saatetun kanteen, sen on tarkistettava, onko tällainen vapautus SEUT 107 artiklan mukainen, ja sillä tältä osin olevat epäilykset käyvät selvästi ilmi ennakkoratkaisupyynnöstä.

30 Tässä tilanteessa ei ole ilmeistä, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyytämä unionin oikeuden tulkinta koskisi hypoteettista ongelmaa tai ettei sillä olisi mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen.

31 Seuraavaksi on todettava, että – kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 25 kohdassa – ennakkoratkaisupyynnössä esitetään asian kannalta merkitykselliset 3.1.1979 tehdyn sopimuksen määräykset, Espanjan verolainsäädännön säännökset ja niihin liittyvä kansallinen hallinto- ja oikeuskäytäntö ja ettei Espanjan hallitus ole myöskään yksilöinyt mitään seikkaa, josta olisi hyötyä asian ymmärtämisen kannalta ja jonka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin olisi jättänyt mainitsematta.

32 Siltä osin kuin vielä on kyse tosiseikkojen kuvailusta, ennakkoratkaisupyyntö sisältää riittävät tiedot sekä ennakkoratkaisukysymyksen että sen merkityksen ymmärtämisen kannalta.

33 Näin ollen on katsottava, että ennakkoratkaisupyyntö sisältää tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joiden perusteella unionin tuomioistuin voi antaa hyödyllisen vastauksen ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle. Lisäksi on todettava, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetut osapuolet ovat kyseisen ennakkoratkaisupyynnön perusteella voineet esittää huomautuksensa mainitun määräyksen mukaisesti.

34 Tästä seuraa, että ennakkoratkaisupyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi.

Asiakysymys

35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään, voiko sellainen verovapautus, josta on kyse pääasiassa ja jota sovelletaan katolisen kirkon jonkin yhteenliittymän hyväksi sellaisten kunnostustöiden osalta, jotka suoritetaan kiinteistöllä, joka on tarkoitettu muun kuin yksinomaan uskonnon harjoittamiseen liittyvän toiminnan harjoittamiseen, kuulua SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon alaan.

36 Aluksi on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tämän vuoksi tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen. Se, että kansallinen tuomioistuin on muodollisesti esittänyt ennakkoratkaisukysymyksen viittaamalla tiettyihin unionin oikeuden määräyksiin tai säännöksiin, ei estä unionin tuomioistuinta esittämästä kansalliselle tuomioistuimelle kaikkia unionin oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka saattavat olla hyödyllisiä kansallisen tuomioistuimen arvioidessa käsiteltävänään olevaa asiaa, riippumatta siitä, onko kansallinen tuomioistuin kysymyksiä esittäessään viitannut niihin. Unionin tuomioistuimen on tältä osin poimittava kaikista kansallisen tuomioistuimen esittämistä seikoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdyn päätöksen perusteluista ne unionin oikeutta koskevat seikat, joita on syytä tulkita, kun otetaan huomioon riidan kohde (tuomio 15.10.2015, Biovet, C-306/14, EU:C:2015:689, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että kun otetaan huomioon muun muassa Espanjan kuningaskunnan ja komission esittämät huomautukset, esitettyyn kysymykseen on – jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voitaisiin esittää tällaiset hyödylliset tulkintaan liittyvät seikat – vastattava paitsi SEUT 107 artiklan 1 kohdan kannalta myös SEUT 108 artiklan 1 ja 3 kohdan kannalta.

SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen käsite

38 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimenpiteen luokitteleminen SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi edellyttää, että kaikki tässä määräyksessä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Kyseessä on ensinnäkin oltava valtion toimenpide tai valtion varoilla toteutettu toimenpide. Toiseksi kyseisen toimenpiteen on oltava omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kolmanneksi toimenpiteellä on annettava valikoivaa etua sille, joka on toimenpiteen kohteena. Neljänneksi toimenpiteen on vääristettävä tai uhattava vääristää kilpailua (tuomio 21.12.2016, komissio v. Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, EU:C:2016:971, 40 kohta ja tuomio 21.12.2016, komissio v. World Duty Free Group SA ym., C-20/15 P ja C-21/15 P, EU:C:2016:981, 53 kohta).

39 Lisäksi on muistettava, että unionin kilpailuoikeus ja erityisesti SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määrätty kielto koskevat yritysten toimintaa (ks. vastaavasti tuomio 23.3.2006, Enirisorse, C-237/04, EU:C:2006:197, 27 ja 28 kohta ja tuomio 5.3.2015, komissio ym. v. Versalis ym., C-93/13 P ja C-123/13 P, EU:C:2015:150, 88 kohta).

40 Tästä seuraa, että nyt käsiteltävässä asiassa on tutkittava ensiksi, voidaanko Congregaciónia pitää SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna ”yrityksenä”, toiseksi, pyritäänkö verovapautuksella, josta on kyse pääasiassa, antamaan Congregaciónille valikoiva taloudellinen etu, kolmanneksi, onko kyseinen toimenpide Espanjan valtion toimenpide tai mainitun jäsenvaltion varoilla toteutettu toimenpide, ja neljänneksi, onko kyseinen vapautus omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristämään tai uhkaamaan vääristää kilpailua.

Yrityksen ja taloudellisen toiminnan käsitteet

41 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin kilpailuoikeuden yhteydessä yrityksen käsitteeseen kuuluvat kaikki taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt riippumatta niiden oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta (tuomio 10.1.2006, Cassa di Risparmio di Firenze ym., C-222/04, EU:C:2006:8, 107 kohta).

42 Tästä seuraa, ettei sillä, onko kyseistä toimintaa harjoittava yksikkö julkinen vai yksityinen, ole merkitystä sen kannalta, onko yksikkö ”yritys” vai ei.

43 Lisäksi on todettava, että jos kyseistä toimintaa voidaan pitää ”taloudellisena”, se, että sitä harjoittaa uskonnollinen yhteisö, ei ole esteenä perussopimuksen sääntöjen, kilpailuoikeutta koskevat säännöt mukaan lukien, soveltamiselle (ks. vastaavasti tuomio 5.10.1988, Steymann, 196/87, EU:C:1988:475, 9 ja 14 kohta).

44 Sen määrittämiseksi, onko kyseinen toiminta unionin kilpailuoikeudessa tarkoitetun ”yrityksen” toimintaa, on tutkittava, mikä on kyseisen toiminnan luonne, ja luokittelu ”taloudelliseksi toiminnaksi” on tutkittava erikseen kaikkien tietyn yksikön harjoittamien eri toimintojen osalta (ks. vastaavasti tuomio 24.10.2002, Aéroports de Paris v. komissio, C-82/01 P, EU:C:2002:617, 75 kohta ja tuomio 1.7.2008, MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, 25 kohta).

45 Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan tietyillä markkinoilla (tuomio 10.1.2006, Cassa di Risparmio di Firenze ym., C-222/04, EU:C:2006:8, 108 kohta).

46 Se seikka, että tavaroita ja palveluja tarjotaan voittoa tavoittelematta, ei estä sitä, että näitä toimenpiteitä markkinoilla toteuttavaa yksikköä on pidettävä yrityksenä, koska tämä tarjonta kilpailee voittoa tavoittelevien muiden toimijoiden taholta tulevan tarjonnan kanssa (tuomio 1.7.2008, MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, 27 kohta).

47 Palveluja, jotka voidaan luokitella ”taloudelliseksi toiminnaksi”, ovat suoritukset, joista tavallisesti maksetaan korvaus. Korvauksen olennainen piirre on se, että korvaus on kyseisen suorituksen taloudellinen vastike (ks. analogisesti tuomio 11.9.2007, Schwarz ja Gootjes-Schwarz, C-76/05, EU:C:2007:492, 37 ja 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 Näin ollen on katsottava, että opetuksessa, jota antavia oppilaitoksia rahoitetaan pääosin yksityisin varoin, jotka eivät ole peräisin palvelujen tarjoajalta itseltään, on kyse palvelusta, koska näiden oppilaitosten tavoitteena on nimittäin tarjota palvelu korvausta vastaan (ks. analogisesti tuomio 11.9.2007, Schwarz ja Gootjes-Schwarz, C-76/05, EU:C:2007:492, 40 kohta ja tuomio 11.9.2007, komissio v. Saksa, C-318/05, EU:C:2007:495, 69 kohta).

49 Tämän yksityisen rahoituksen ei tarvitse olla pääasiallisesti peräisin oppilailta tai heidän vanhemmiltaan, koska toiminnan taloudellinen luonne ei riipu siitä, että palvelu olisi sen vastaanottajien maksama (ks. analogisesti tuomio 11.9.2007, Schwarz ja Gootjes-Schwarz, C-76/05, EU:C:2007:492, 41 kohta ja tuomio 11.9.2007, komissio v. Saksa, C-318/05, EU:C:2007:495, 70 kohta).

50 Tämä ei kuitenkaan koske opetusta, jota antavat sellaiset tietyt oppilaitokset, jotka kuuluvat julkiseen koulutusjärjestelmään ja joita rahoitetaan kokonaan tai pääasiallisesti julkisin varoin. Perustaessaan ja pysyttäessään tällaisen julkisen koulutusjärjestelmän, joka saa yleensä rahoituksensa julkisista varoista eikä oppilailta tai heidän vanhemmiltaan, valtio ei pyri harjoittamaan voittoa tuottavaa toimintaa, vaan se suorittaa yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja koulutuksellisia tehtäviään väestöään kohtaan (ks. analogisesti tuomio 11.9.2007, Schwarz ja Gootjes-Schwarz, C-76/05, EU:C:2007:492, 39 kohta ja tuomio 11.9.2007, komissio v. Saksa, C-318/05, EU:C:2007:495, 68 kohta).

51 Tässä tilanteessa ei voida pitää poissuljettuna, että sama laitos voi harjoittaa useanlaista toimintaa, josta osa on taloudellista ja osa ei, kunhan se pitää erillistä kirjanpitoa eri rahoituslähteidensä osalta, jotta vältetään vaara siitä, että sen taloudellista toimintaa ”ristiintuetaan” julkisilla varoilla, joita se saa muun kuin taloudellisen toimintansa perusteella.

52 Nyt käsiteltävässä asiassa on riidatonta, että Congregación harjoittaa La Inmaculadassa kolmentyyppistä toimintaa, eli yksinomaan uskonnon harjoittamiseen liittyvää toimintaa, Espanjan valtion tukeman opetuksen antamista ja vapaan opetuksen antamista ilman kyseisen jäsenvaltion tukea. Lisäksi mainittu yksikkö tarjoaa oppilailleen täydentäviä ateria- ja kuljetuspalveluja.

53 Kun kuitenkin otetaan huomioon, että verovapautus, josta on kyse pääasiassa, koskee La Inmaculadan juhlasalin muutos- ja laajennustöitä ja että Congregación on unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa korostanut, että kyseinen sali on osoitettu yksinomaan koulun tarjoamaan opetukseen liittyvään käyttöön, kyseisellä vapautuksella ei näytä olevan yhteyttä mainitun yksikön sellaiseen toimintaan, joka liittyy yksinomaan uskonnon harjoittamiseen, eikä edellisessä kohdassa mainittuihin täydentäviin palveluihin.

54 Tässä yhteydessä on todettava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on sen kannalta, voidaanko SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa soveltaa mainittuun vapautukseen, määritettävä tämän tuomion 41–51 kohdassa esitettyjen seikkojen perusteella, onko jokin osa Congregaciónin harjoittamasta opetustoiminnasta taloudellista toimintaa, ja jos on, niin mikä.

55 Kun otetaan huomioon toisiaan tukevat täsmennykset, jotka Congregación, kunta ja Espanjan hallitus ovat unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa esittäneet, on ilmeistä, että Espanjan valtion tukema opetustoiminta nivoutuu kyseisen jäsenvaltion ensimmäisen ja toisen asteen julkiseen koulutusjärjestelmään, koska La Inmaculadassa annettava opetus annetaan sellaisten ehtojen nojalla ja mukaisesti, jotka sisältyvät Congregaciónin ja Madridin itsehallintoalueen välillä tehtyyn sopimukseen, ja se rahoitetaan kokonaan julkisista varoista.

56 Jos kyseiset tiedot pitävät paikkansa – mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava – Congregaciónin opetustoimintaa, jota Espanjan valtio tukee, ei voida pitää ”taloudellisena” tämän tuomion 41–50 kohdassa mainitun unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön nojalla.

57 Kun otetaan huomioon tiedot, jotka Congregación, kunta ja Espanjan hallitus ovat unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa esittäneet, Congregaciónin sellainen opetustoiminta, jota Espanjan valtio ei tue ja joka kuuluu esiopetuksen, perusopetuksen ja oppivelvollisuuden jälkeisen opetuksen alaan, vaikuttaa sitä vastoin täyttävän tämän tuomion 44–49 kohdassa mainitut edellytykset, joiden perusteella se voidaan luokitella ”taloudelliseksi toiminnaksi”, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkistettava.

58 Espanjan valtio ei nimittäin rahoittane kyseistä toimintaa. Kyse lienee päinvastoin toiminnasta, jonka Congregación järjestää itse ja joka rahoitetaan pääasiassa yksityisillä – erityisesti oppilaiden ja heidän vanhempiensa – suorittamilla koulumaksuilla.

59 Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kyseisen tarkistuksen päätteeksi toteaisi, että Congregaciónin sellainen opetustoiminta, jota Espanjan valtio ei tue, merkitsee ”taloudellista toimintaa”, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen olisi vielä tarkistettava, onko La Inmaculadan juhlasali tarkoitettu yksinomaan kyseisistä opetustoiminnoista jommankumman käyttöön vai sekakäyttöön.

60 Jos kyseinen sali olisi varattu ainoastaan sellaista opetustoimintaa varten, jota Espanjan valtio tukee ja joka täyttää kaikki tämän tuomion 50 kohdassa mainitut kriteerit, verovapautukseen, josta on kyse pääasiassa, ei nimittäin voitaisi soveltaa SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa.

61 Jos kyseinen sali sitä vastoin olisi osoitettu yksinomaan sellaiseen opetustoimintaan, josta Congregación huolehtii ilman Espanjan valtion tukea ja joka täyttää kaikki tämän tuomion 44–49 kohdassa mainitut kriteerit, vapautukseen, josta on kyse pääasiassa, voitaisiin soveltaa kyseistä kieltoa.

62 Siinä tapauksessa, että kyseinen sali olisi sekakäytössä, verovapautukseen, josta on kyse pääasiassa, voitaisiin soveltaa mainittua kieltoa siltä osin kuin mainittua salia käytetään toimintaan, joka täyttää tämän tuomion 44–49 ja 51 kohdassa mainitut kriteerit.

63 Kaikista edellä esitetyistä näkökohdista seuraa, että verovapautukseen, josta on kyse pääasiassa, voidaan soveltaa SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määrättyä kieltoa ainoastaan, jos yhtäältä ainakin osa opetustoiminnasta, josta Congregación huolehtii La Inmaculadassa, on luokiteltava tämän tuomion 44–49 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetuksi ”taloudelliseksi toiminnaksi” ja jos toisaalta kyseisen koulun juhlasalia käytetään ainakin osaksi tällaiseen taloudelliseen toimintaan.

64 Sitä, täyttyvätkö tämän tuomion 38 kohdassa mainitut neljä edellytystä sellaisessa tilanteessa, josta on kyse pääasiassa, on näin ollen tutkittava jäljempänä sillä edellytyksellä, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoisi tosiseikastoa koskevan tarkastelunsa perusteella, että mainittua juhlasalia käytetään Congregaciónin harjoittamaan sellaiseen toimintaan, joka on luokiteltava ”taloudelliseksi”.

Valikoivan taloudellisen edun käsite

65 Siitä, onko verovapautusta, josta on kyse pääasiassa, pidettävä edun antamisena sille, joka on sen kohteena, on muistettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valtiontukina pidetään toimenpiteitä, jotka muodossa tai toisessa ovat omiaan suosimaan yrityksiä suoraan tai välillisesti tai joita on pidettävä taloudellisena etuna, jota edunsaajayritys ei olisi saanut tavanomaisissa markkinaolosuhteissa (tuomio 9.10.2014, Ministerio de Defensa ja Navantia, C-522/13, EU:C:2014:2262, 21 kohta).

66 Tukina pidetään näin ollen muun muassa toimenpiteitä, jotka eivät ole avustuksia sanan suppeassa merkityksessä mutta jotka eri tavoin alentavat yrityksen vastattavaksi tavallisesti kuuluvia kustannuksia ja ovat siten sekä luonteeltaan että vaikutuksiltaan avustusten kaltaisia (tuomio 19.3.2013, Bouygues ja Bouygues Télécom v. komissio ym. ja komissio v. Ranska ym., C-399/10 P ja C-401/10 P, EU:C:2013:175, 101 kohta).

67 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee yhtäältä, että paikallistalouden sääntelystä annetun lain koonnoksen 100 §:n 1 momentin ja 101 §:n 1 momentin mukaan jokainen yritys, joka teettää sellaisia töitä, joista on kyse pääasiassa, on velvollinen maksamaan rakennusveroa ja että Congregación on näin ollen maksanut kyseisen veron. Toisaalta siitä ilmenee, että verovapautus, josta on kyse pääasiassa, johtaisi siihen, että Congregaciónin jo maksama vero palautettaisiin sille.

68 Näin ollen on katsottava, että rakennusvero on vero, joka tavallisesti tulee kaikkien sellaisten verovelvollisten maksettavaksi, jotka suorittavat rakennus- tai uudistustöitä, joihin kyseinen vero liittyy, ja että vapautuksen, josta on kyse pääasiassa, vaikutuksesta Congregaciónin vastattavaksi tavallisesti kuuluvat kustannukset alenevat. Näin ollen on ilmeistä, että tällaisella verovapautuksella annettaisiin Congregaciónille taloudellista etua.

69 Lisäksi 5.6.2001 annetusta asetuksesta seuraa, että Pyhään istuimeen, piispainkokoukseen, hiippakuntiin, seurakuntiin ja muihin alueellisiin yksiköihin sekä uskonnollisiin yhteenliittymiin ja veljeskuntiin sekä uskonnolle pyhitettyyn elämään tarkoitettuihin laitoksiin ja niiden omistamiin alueisiin ja rakennuksiin sovelletaan täydellistä ja pysyvää vapautusta rakennusverosta.

70 Näin ollen on ilmeistä, ettei mainittu asetus ole erotuksetta kaikkiin talouden toimijoihin sovellettava yleinen toimenpide vaan lähtökohtaisesti valikoiva toimenpide.

71 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, ettei valtiontuen käsite kata valtion toimenpiteitä, joilla aikaansaadaan erilaista kohtelua yritysten välillä ja jotka näin ollen ensi näkemältä ovat valikoivia, kun kyseinen erilainen kohtelu johtuu sen järjestelmän luonteesta tai rakenteesta, jonka osa toimenpiteet ovat, minkä toteen näyttäminen on kyseessä olevan jäsenvaltion tehtävänä (tuomio 9.10.2014, Ministerio de Defensa ja Navantia, C-522/13, EU:C:2014:2262, 42 kohta).

72 Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuimelle esitetystä aineistosta ei kuitenkaan mitenkään ilmene, että 5.6.2001 annetussa asetuksessa säädetty verovapautus seuraisi suoraan Espanjan kuningaskunnan verojärjestelmän perustavanlaatuisista tai johtavista periaatteista ja että se olisi välttämätön kyseisen järjestelmän toiminnan ja tehokkuuden kannalta.

73 Kun kaikki edellä esitetyt näkökohdat otetaan huomioon, on katsottava, että valikoivan taloudellisen edun olemassaoloa koskeva edellytys voi nyt käsiteltävässä asiassa täyttyä.

Valtion myöntämän tuen taikka valtion varoista myönnetyn tuen käsite

74 Jotta etuja voidaan pitää SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukena, niiden on yhtäältä oltava suoraan tai välillisesti valtion varoista myönnettyjä ja toisaalta johduttava valtiosta (tuomio 19.12.2013, Association Vent De Colère! ym., C-262/12, EU:C:2013:851, 16 kohta).

75 Siltä osin kuin on ensinnäkin kyse edellytyksestä, joka koskee sitä, että toimenpiteen on johduttava valtiosta, on riittävää todeta, että verovapautus, josta on kyse pääasiassa, perustuu suoraan Espanjan valtion valtiovarainministeriön 5.6.2001 antamaan asetukseen, ja sen tausta on 3.1.1979 tehdyssä sopimuksessa, jonka mainittu jäsenvaltio on tehnyt ja pannut täytäntöön.

76 Siltä osin kuin on toiseksi kyse edellytyksestä, joka koskee sitä, että edun on oltava suoraan tai välillisesti valtion varoista myönnetty, on riidatonta, että vapautuksesta, josta on kyse pääasiassa ja joka johtaa sellaisen kustannuksen poistumiseen, jonka tavallisesti pitäisi kuulua Congregaciónin vastattavaksi, seuraa kunnan saamien tulojen vastaava pieneneminen.

77 Tässä tilanteessa on ilmeistä, että edellytys siitä, että kyse on valtion varoillaan toteuttamasta toimenpiteestä, täyttyy.

Jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttavien tukien käsite ja sellaisten tukien käsite, jotka vääristävät tai uhkaavat vääristää kilpailua

78 Sitä, että tietty taloudellinen etu vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, ja sitä, että kyseisestä edusta mahdollisesti aiheutuu kilpailun vääristymistä, koskevista edellytyksistä on muistutettava, että kansallisen toimenpiteen luokitteleminen valtiontueksi ei edellytä sen osoittamista, että kyseessä oleva tuki vaikuttaa todellisuudessa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja että kilpailu tosiasiassa vääristyy, vaan ainoastaan sen tutkimista, saattaako tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua (tuomio 21.12.2016, Vervloet ym., C-76/15, EU:C:2016:975, 102 kohta).

79 Erityisesti on todettava, että silloin, kun jäsenvaltion myöntämä tuki vahvistaa tiettyjen yritysten asemaa jäsenvaltioiden välisessä kaupassa muihin, kilpaileviin yrityksiin verrattuna, tuen on katsottava vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tällöin ei ole tarpeen, että tuensaajayritykset itse osallistuvat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. On näet niin, että kun jäsenvaltio myöntää tuen yrityksille, jäsenvaltion sisäinen liiketoiminta voi tämän johdosta pysyä ennallaan tai lisääntyä sillä seurauksella, että muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden yritysten mahdollisuudet päästä kyseisen jäsenvaltion markkinoille vähentyvät tämän johdosta (tuomio 21.12.2016, Vervloet ym., C-76/15, EU:C:2016:975, 104 kohta).

80 Kilpailun vääristymistä koskevasta edellytyksestä on korostettava, että tuella, jolla pyritään vapauttamaan yritys kustannuksista, joista sen olisi tavallisesti pitänyt vastata päivittäisessä liikkeenjohdossaan tai tavanomaisessa toiminnassaan, vääristetään lähtökohtaisesti kilpailuolosuhteita (tuomio 26.10.2016, Orange v. komissio, C-211/15 P, EU:C:2016:798, 66 kohta).

81 Pääasian osalta on mahdollista, että rakennusverosta myönnettävä vapautus, jota voitaisiin soveltaa Congregaciónin hyväksi, vaikuttaa siten, että sen opetuspalvelujen tarjonta on houkuttelevampaa kuin muiden samoilla markkinoilla toimivien laitosten palvelujen tarjonta.

82 On kuitenkin todettava, että [SEUT 107 ja SEUT 108] artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen 15.12.2006 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1998/2006 (EUVL 2006, L 379, s. 5) 2 artiklan, kun sitä luetaan yhdessä kyseisen asetuksen johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen kanssa, nojalla tuen, joka ei ylitä 200 000 euron enimmäismäärää kolmen vuoden jakson aikana, ei katsota vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eikä vääristävän tai uhkaavan vääristää kilpailua, joten tällaiset toimenpiteet eivät kuulu valtiontuen käsitteen alaan (tuomio 8.5.2013, Libert ym., C-197/11 ja C-203/11, EU:C:2013:288, 81 kohta).

83 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tältä osin tarkistaa, saavutetaanko kyseinen kynnysarvo nyt käsiteltävässä asiassa, kun otetaan tämän tuomion 41–63 kohdassa esitettyjen seikkojen mukaisesti huomioon se, että tarvittavassa laskutoimituksessa voidaan ottaa huomioon ainoastaan ne edut, jotka Congregación on saanut mahdollisen taloudellisen toimintansa osalta, ja että muu kuin taloudellinen toiminta on jätettävä kyseisen laskutoimituksen ulkopuolelle.

84 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on siis itse asiassa arvioida edellä esitettyjen tulkinnassa huomioon otettavien seikkojen valossa ja kaikkien sen käsiteltävänä olevassa asiassa merkityksellisten olosuhteiden perusteella, onko vapautus, josta on kyse pääasiassa, omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja sovelletaanko asetusta N:o 1998/2006 käsiteltävässä asiassa.

85 Tältä osin on todettava, että jos kyseisellä tuomioistuimella on epäilyksiä tai vaikeuksia niiden tukimäärien laskemisessa, joita Congregación on voinut saada mahdollisen taloudellisen toimintansa perusteella, sillä on mahdollisuus paitsi pyytää muita asianomaisen jäsenvaltion elimiä yhteistyöhön kanssaan, myös pyytää komissiolta tätä varten apua vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti, kuten erityisesti valtiontukisääntöjen soveltamisesta kansallisissa tuomioistuimissa annetun komission tiedonannon (EUVL 2009, C 85, s. 1) 77–96 kohdasta ilmenee (ks. vastaavasti tuomio 13.2.2014, Mediaset, C-69/13, EU:C:2014:71, 30 kohta).

SEUT 108 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen voimassa olevien tukien käsite ja SEUT 108 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen uusien tukien käsite

86 Koska Espanjan hallitus on unionin tuomioistuimessa esittämissään huomautuksissa vedonnut siihen, että kun otetaan huomioon se, että 3.1.1979 tehty sopimus on tehty ennen Espanjan kuningaskunnan liittymistä Euroopan unioniin ja että vapautus, josta on kyse pääasiassa, perustuu mainittuun sopimukseen, kyseinen vapautus merkitsee joka tapauksessa voimassa olevaa tukea, on muistutettava, että SEUT 107 ja SEUT 108 artiklalla käyttöön otetussa valtiontukien valvontajärjestelmässä menettely on erilainen siitä riippuen, ovatko tuet voimassa olevia vai uusia. Voimassa olevat tuet voidaan SEUT 108 artiklan 1 kohdan mukaan toteuttaa sääntöjenmukaisesti niin kauan kuin komissio ei ole todennut niitä sisämarkkinoille soveltumattomiksi, kun taas SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätään, että komissiolle on annettava ajoissa tieto uusien tukien myöntämistä tai voimassa olevien tukien muuttamista koskevista suunnitelmista ja että niitä ei saa toteuttaa ennen kuin menettelyssä on annettu lopullinen päätös (tuomio 26.10.2016, DEI ja komissio v. Alouminion tis Ellados, C-590/14 P, EU:C:2016:797, 45 kohta).

87 ”Voimassa olevalla tuella” tarkoitetaan tukia, jotka olivat olemassa ennen perussopimuksen voimaantuloa kyseisessä jäsenvaltiossa, eli tukiohjelmia ja yksittäisiä tukia, jotka on toteutettu ennen perussopimuksen voimaantuloa ja joita voidaan soveltaa edelleen perussopimuksen voimaantulon jälkeen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asianomaisen jäsenvaltion liittymisasiakirjan määräysten soveltamista (ks. vastaavasti tuomio 18.7.2013, P, C-6/12, EU:C:2013:525, 42 kohta).

88 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että vaikka 3.1.1979 tehdyn sopimuksen IV artiklan 1 kappaleen B kohta – jossa määrätään Espanjan katolisen kirkon hyväksi sovellettavasta objektiveroja koskevasta yleisestä vapautuksesta – edeltääkin Espanjan kuningaskunnan liittymistä unioniin, rakennusvero on kuitenkin sisällytetty Espanjan oikeusjärjestykseen vasta mainitun liittymisen jälkeen ja verovapautus, josta on kyse pääasiassa, on seurannut 5.6.2001 annetusta asetuksesta.

89 Näin ollen on todettava, että jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaisi, että asiassa on kyse Congregaciónin hyväksi sovellettavasta valtiontuesta, kyse olisi välttämättä SEUT 108 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta uudesta tuesta.

90 Kun kaikki edellä esitetyt näkökohdat otetaan huomioon, esitettyyn kysymykseen on vastattava, että sellainen verovapautus, josta on kyse pääasiassa ja jota sovelletaan katolisen kirkon jonkin yhteenliittymän hyväksi sellaisten kunnostustöiden osalta, jotka suoritetaan kiinteistöllä, joka on tarkoitettu muun kuin yksinomaan uskonnon harjoittamiseen liittyvän toiminnan harjoittamiseen, voi kuulua SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon alaan, jos ja siltä osin kuin kyseinen toiminta on taloudellista toimintaa, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

Oikeudenkäyntikulut

91 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Sellainen verovapautus, josta on kyse pääasiassa ja jota sovelletaan katolisen kirkon jonkin yhteenliittymän hyväksi sellaisten kunnostustöiden osalta, jotka suoritetaan kiinteistöllä, joka on tarkoitettu muun kuin yksinomaan uskonnon harjoittamiseen liittyvän toiminnan harjoittamiseen, voi kuulua SEUT 107 artiklan 1 kohdassa määrätyn kiellon alaan, jos ja siltä osin kuin kyseinen toiminta on taloudellista toimintaa, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava.

Allekirjoitukset